

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr. K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr. S. Greijdanus, Kampen; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Hulzen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Groningen; D. Stroom, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa. U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visée, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040. — Telefoon 2424. BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES. Ingevolge papierrekening B.P.F. no. 4439 verschijnt deze uitgave wekelijks en is de omvang van dit nummer 6 pag., form. 30 x 41½ cm.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Bezwaarden over en onder de synodocratie, 42. Uit de Schrift: De betere belofte (B) (Jer. 31: 34). Kerkelijk leven: Wat leeft er in de zendingskringen der synodocratie? „Trouw“ over het Amersfoortsche congres. Uit het Politieke en Sociale leven: Nogmaals het rapport bedrijfsorganisatie: het verweer van mr K. Groen, 2. Uit de Buitenlandsche Kerken: Emigratie naar Amerika en Canada. Boekbespreking: „Christus, de Heiland“; „Het licht op de kandelaar“, Populair Wetenschappelijke Schetsen: Een wankelende apologie, 3. Groninger Brieven, Perschoouw. Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

BEZWAARDEN OVER EN ONDER DE SYNODOCRATIE. 42

De „weg terug“ van ds Spier, VII.

De groote vraag is nu: welke van deze twee opvattingen is de gereformeerde?

Wij willen daarover prof. Rutgers, de knapste en vroomste kenner van het gereformeerde kerkrecht hooren:

Hij bespreekt deze kwestie zeer duidelijk in zijn meest bekende boek: „De Rechtsbevoegdheid onzer Plaatselijke Kerken“. Het boek, dat wel eens genoemd is: de kerkrechtelijke bijbel van de Doleantie.

Hij citeert daarin art. 31 der Kerkenorde en schrijft dan: „De tweede zinsnede, die op een fundamenteel beginsel der Reformatie berust, komt in alle Kerkenordeningen, zelfs in alle brieven van credentie voor de deputaten naar de classis, terug. En wat was nu het gevolg van de toepassing van dit beginsel? Natuurlijk, dat men weerloos stond tegenover den kerkeraad, die op voor hem afdoende gronden (!!!) de beslissing der „meerdere vergadering“ in strijd achtte met Gods Woord.“¹⁾

Om deze bewering nu viel o.a. de felle, zwaargewapende tegenstander van de Doleantie, dr Kleyn, hem aan.

Deze betwist Rutgers' stelling, dat bij een verschil van inzicht tusschen een meerdere vergadering en een kerkeraad over de vraag of een bepaald kerkelijk besluit overeenkomstig Gods Woord is, de Kerkeraad in laatste instantie voor zichzelf moet beslissen.

Volgens Rutgers was dat evenwel juist de kern van de kwestie en dus het hoofdpunt van zijn betoog. Als een kerkeraad tegen een meerdere vergadering zegt: uw besluit is niet naar Gods Woord — dat moet natuurlijk bewezen worden — dan zal bijna altijd verschil rijzen tusschen zoo'n meerdere vergadering, welke het besluit nam in de meening, dat het naar Gods Woord is en den betrokken kerkeraad, welke dat pertinent ontkent. De partijen staan dan scherp tegenover elkaar. En in zoo'n situatie moet nu, volgens prof. Rutgers, de Kerkeraad voor zichzelf beslissen. De kerkeraad spreekt in het voor vast-en-bondig-houden dus het laatste woord.

Ja maar, voert dan dr Kleyn tegen prof. Rutgers aan, er staat, dat het in strijd zijn van het besluit met het woord van God BEWEZEN moet worden. En natuurlijk — zoo gaat hij verder — moet dat bewijs bij een andere vergadering ingebracht worden, dan bij de vergadering, welke het bezwaar heeft en het bewijs moet leveren. En als dan die andere

vergadering het bij haar ingediende bewijs aanvaardt, en dus het besluit ongedaan maakt, dan eerst is de bezwaarde vergadering gerechtigd het besluit niet te gehoorzamen! Doet die andere vergadering dat niet, aanvaardt zij dus dat geleverde bewijs niet, dan moet de bezwaarde vergadering zich aan de uitspraak van de meerdere vergadering zonder meer onderwerpen.

Op dit betoog antwoordt prof. Rutgers kort en krachtig, dat, wanneer de zaken zoo stonden, de heele bepaling ONZIN is! En een kind kan dat verstaan. Volgens dr Kleyn zou men dan pas een besluit niet voor vast en bondig behoeven te houden, wanneer het opgeheven wordt!!! En de consequentie van zijn standpunt is, dat men altijd, zonder eenige uitzondering, moet beginnen gehoorzaam te zijn aan een meerdere vergadering — ook al acht men haar besluit niet conform Gods Woord — totdat het aan deze vergadering behaagt het genomen besluit ongedaan te maken!

Prof. Rutgers oordeelt dan ook heel anders en wel aldus: „Ons dunkt, dat de uitdrukking niets anders kan beteekenen dan dit: men is gebonden, tenzij men voor zich zelf bewezen acht, dat Gods Woord de naleving van hetgeen goed gevonden is, verbiedt. Het was immers op dien zelfden grond, dat de Gereformeerden hun verzet tegen Roomsche hiërarchie, sonder een besluit van een Concilie af te wachten, en ook tegenover Roomsche conciliën, volkomen gerechtvaardigd achtten.“²⁾

Dat op deze wijze een pijnlijk conflict in het kerkelijke leven kan en moet ontstaan, valt niet te loochenen. Maar dat is nu eenmaal een onontkoombaar gevolg van den strijd om waarheid en recht, welke in Christus' kerk alle eeuwen door gevoerd moet worden! Maar wie dit artikel der Kerkenorde niet ten volle ernstig neemt, levert met de beste bedoelingen de Kerk over aan de hiërarchie en dus aan het bederf.

Hoe de situatie worden kan, teekent Rutgers, wanneer hij van Voetius met instemming de uitspraak citeert: „dat de Classen en Synoden tegenover de enkele Kerk geen afdoende en dwingende macht hebben, doch slechts eene afgeleide, zoodat de Kerken wel alles moeten aannemen en uitvoeren wat de Synode bepaalt omtrent de leer en andere kerkelijke zaken, doch altijd — met beroep op art. 31 der Dordtsche Kerkenordening en op alle brieven, die door de Classen aan hare gedelegeerden naar de Synode worden meegegeven, — voor zoover de naleving of het dilden daarvan niet strijdt met Gods Woord. Strijden zij daarmee, dan moet men of verbetering of niet-toepassing verzoeken; is die niet verkrijgbaar, dan moet men dat kwaad dilden, om de goede orde niet te verbreken, d.w.z. enkel dilden op zulk eene wijze, dat men niet genoodzaakt wordt iets te doen of te beloven, dat men met zijn geweten „per conscientiam Dei“, niet doen of beloven kan. Doch als het gewicht der zaak het meebrengt, moet men openlijk tegen de opgedrongen ordening protesteeren“. En dat protesteeren sluit volgens Rutgers „natuurlijk“ ook in „het protesteeren door de daad, d.i. door openlijk gehoorzaamheid te weigeren“.³⁾

Wat Rutgers hier betoogt was en vroeger en later de gereformeerde opvatting.

We geven ten bewijze daarvan nog een paar uitspraken.

In zijn Korte Verklaring van de Kerkenordening

¹⁾ p. 35. Spatieëring van Prof. Rutgers.

²⁾ p. 41/2.

schrijft ds Joh. Jansen, die en voor 1926 en na 1926 en nu ook weer na 1944 de getrouwe vertolker is van het dominerende gevoelen in de gereformeerde kerken, het volgende:

„Het besluit moet bewezen worden te strijden tegen het Woord Gods, zoo staat er. Maar voor wie? Wil dat zeggen, dat de appellant het moet bewijzen voor de meerdere vergadering, en als hij haar overtuigen kan met zijne bewijzen, er van ontslagen is? Maar dit spreekt van zelf. Een besluit, dat strijdig is met Gods Woord is voor niemand geldig. Of wil het zeggen, dat wij aan de besluiten der meerderheid gebonden zijn, tenzij iemand een of ander besluit VOOR ZICHZELF bewezen acht in strijd te zijn met Gods Woord? Dit laatste is het juiste antwoord en wel op de volgende gronden: 1e. omdat op dien zelfden grond het reformatisch verzet tegen Rome rustte, n.l. dat de reformatoren bij zich zelve overtuigd waren, dat de Roomsche leeringen met Gods Woord in strijd waren; 2e. omdat wij geen kerkelijke conciliën, decreten of besluiten mogen „gelijktellen met Goddelijke Schrifturen“, art. 7 Confessie; en 3e. omdat Voetius ook zegt, dat een plaatselijke kerk, die gedwongen zou worden een besluit, dat bevonden wordt met Gods Woord te strijden, uit te voeren, des noods uit het kerkverband moet treden, liever dan tegen Gods Woord en het geweten te handelen.“⁴⁾

En om nog een buitenlandsch oordeel door te geven: in de in 1941 verschenen „The Church Order Commentary“ van de amerikaansche christel. geref. predikanten Van Dellen en Monsma, waarin prof. S. Volbeda een voorwoord schreef, lezen we:

„Soms wordt de vraag gesteld: Voor wie moet het bewezen worden, dat een bepaald besluit in strijd is met den bijbel, voordat een kerk of een individueel lid mag oordeelen, dat een zaak niet voor vast en bondig gehouden moet worden? Moet de kerkelijke vergadering, welke het besluit nam eerst verklaren, dat het onschriftuurlijk karakter van het besluit bewezen is voordat iemand onderwerping mag weigeren? Of mag een kerk of individueel lid onderwerping weigeren wanneer die kerk of dat individueel lid volkomen overtuigd is, dat de getrokken conclusie onschriftuurlijk is, zelfs voordat de betreffende vergadering haar conclusie heeft herzien? Ongetwijfeld het laatste.“⁵⁾

En na dit alles vragen we: Was het eerlijk, toen ds Spier voor de gereformeerde meisjes schreef: „Er staat niet, tenzij iemand het voor zichzelf bewezen acht. Neen, de bewijsvoering moet dan geleverd worden in den kerkelijken weg, welken art. 31 in het begin duidelijk aangeeft: van de mindere naar de meerdere vergadering“?

Hij weet immers, dat eeuwenlang in de Gereformeerde Kerken geleerd en in praktijk gebracht werd, dat de bedoeling van art. 31 inderdaad is: tenzij iemand het voor zichzelf bewezen acht, omdat anders de heele bepaling „onzin“ wordt!

Hij weet immers, dat prof. H. H. Kuyper ter onzalzige ure kerkrechtelijk over stag is gegaan, hiërarchische neigingen kreeg en de meerderheid hem als steeds trouw volgde en dat toen de menschen, die art. 31 in den ouden, oorspronkelijken zin wilden handhaven, juist daarom geschorst zijn. En dat terwijl

⁴⁾ Korte Verklaring van de Kerkenordening, Kampen, 1923, p. 147.

⁵⁾ Pag. 146. De laatste zinnen luiden in het Engelsch: Or may a Church or an individual withhold submission when that Church or individual is fully convinced that the conclusion reached is unbiblical, even before the assembly concerned has reversed its conclusion? THE LATTER BY ALL MEANS.

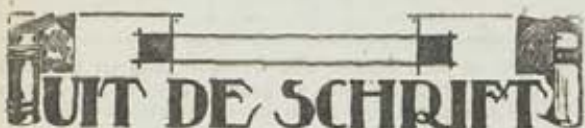
nota bene nooit een officiële wijziging van de kerkordering was tot stand gebracht.⁴⁾

Hij weet immers, dat heel de tegenstelling, die hij maakt in zijn uitspraak „Er staat niet: tenzij iemand het voor zichzelf bewezen acht. Neen, de bewijsovervoering moet dan geleverd worden in den kerkelijken weg”, door en door vals is. Want de ware gereformeerden in dezen hebben steeds gezegd en beleefd dat er wel staat: tenzij iemand het voor zichzelf bewezen acht, maar dat t e g e l i j k de bewijsovervoering óók in den kerkelijken weg moet worden geleverd!

Dit geschrijf van ds Spier is, vooral omdat het van hem komt, slecht!

C. V.

⁴⁾ Wil men onverdachte getuigen hooren? De groote, principiële, nooit door een openlijke verandering der kerkorde maar via incidentele gebeurtenissen en beslissingen als tegen Dr Geelkerken en Prof. Schilder aangebrachte wijziging in de kerkregering bij de Geref. Kerken noemt Dr Terlaak Poot het „kerkrechtelijk deraillement der Doleantie” (zie Dr W. J. Wilde, Geschiedenis van Afscheiding en Doleantie, 2, p. 238) en Dr A. J. Bronkhorst schrijft in zijn dissertatie: „Schrift en Kerkorde”, p. 264 v.: „De binnen de Geref. Kerken gebleven hebben door dit blijven de gang van zaken der laatste jaren aanvaard en daarmee dus toegegeven, dat de synode het hoogste gezag en het laatste woord heeft en daardoor de kerkrechtelijke „Sturm-und-Drang”-periode der Doleantie voor geëindigd verklaard. De Gereformeerde Kerken onderhoudende art. 31 D.K.O. blijven bij de oorspronkelijke opvattingen van A. Kuyper en Rutgers”.



DE BETERE BELOFTE (B).

En zij zullen niet meer elk zijn naaste en elk zijn broeder leeren: kent den Heere, want zij allen zullen Mij kennen, van hunne kleinen tot hunne grooten, luidt het Woord des Heeren.

Jer. 31 : 34 (vert. dr G. Ch. Aalders).

De priester stand, de profeten stand, de koningsstand,

dat zijn drie voorbijgaande blinkende kwaden. Niet priesters, niet koningen, niet profeten zijn een voorbijgaand kwaad, doch hun stand, hun aparte stand.

Blinkend zijn ze alle drie. Priesters, tenminste zij, die onder hen van stand zijn, dragen decoraties, waarop koningen vaak tot stervens toe jaloersch zijn: tot aan den rand van den afgrond grijpen ze ernaar, in en buiten de theocratie. Koningen van stand wonen in gewelfde huizen, en verzamelen hun „vorsten” als even zoovele sterren van gewenschte grootte om zichzelf als ster van eerste grootte heen; en mocht hun soms het aantal van die vorsten niet tot genoegen zijn, welan, dan maken zij zich vorsten: welzalig, zingt men dan, hij, die zijn ridders slaat en den nederige uit het stof verhoogt, dat hij bij prinses wone. En wat de klasse-profeten aangaat: voor het geluid hunner stem beven stammen en volken; hun opgeheven hand bezweert toornige goden boven, en woelige massa's beneden; ook koningen slaat hun spreuk; met dorheid slaat zij dezen de hand, met melaatschheid genen het lijf, met schrik een derde het hart. En als de nederige man, die „arme”, zijn God wil leeren kennen (want al wat God heet, woont in donkerheid), dan moet er een beroepsprofeet zijn, die 't gordijn verschuift, of die — want dit eerste passeert maar zelden — van achter de gordijnen komt om een dictaat voor te lezen: zóó zegt Jahwe: ik heb het zelf uit zijnen mond gehoord; ik, de profeet-van-professie; gij, arme, niet, want gij hebt zoo geen orgaan voor zoo iets voor het „hooren” van de stem van Elohim. O, die profeet-van-stand: hij heeft het zelf uit zijnen mond gehoord, en geen ander dan die gansch wijze man kan immer uit dien mond des Heeren iets te hooren komen.

Dus is een ieder, klein en groot, a f h a n k e l i j k van den profetenstand: en als er honger in het land is, of wel een algemeene „magerheid der ziel”, dan klinkt de paraneese van profeet tot leek, of, als de profeten valsch geworden zijn, zelfs de schrijnende boetezang der schamelen van onwetendheid, de wederzijdsche noodiging van leek tot leek, van heel dat leekenvolk: ga kennen den Heere, verzamel kennis van Jahwe — komt, laat ons optrekken of op zoek gaan naar de profetenschool, naar het profetenhuis. „Kent den Heere”, is dan de leus, „dece Jahwe”, weet af van Jahwe, zorg, dat ge het rechte gewaar wordt van Jahwe, die in de donkerheid woont, t u s s c h e n d e cherubs.

T u s s c h e n d e cherubs, dat is: daar boven de ark. Want boven het verzoendeksel der ark staan de cherubs. En alleen de mannen-van-stand, de hiërarchen, hebben daar verstand van, en worden daar ontvangen in audiëntie door God Jahwe.

Zoo is ook die ark een voorbijgaand blinkend kwaad. Zij is een blinkend ding, maar ze markeert den afstand, dien de armen, de leeken, de onbevoegden hebben te bewaren tusschen zichzelf en het heiligdom, waar Israëls koning audiëntie verleent, alleen aan de lieden-van-stand. Audiëntie aan de notabelen, de

„nagieds”, de menschen-met-distinctieven, de ingewijden van de hiërarchie. En het volk, het gewone volk, de gemeene man staat op een afstand. En ze moeten elkaar opwekken, of hooren opwekken, den Heere te gaan kennen, het rechte van Hem gewaar te worden.

Want dat dit het in onzen tekst gebruikte hebreuwsche woord kan beteekenen (niet zoozeer kennen als wel leeren kennen) bevestigt menige onder ons reeds gemeengoed geworden vertaling van andere Schriftplaatsen.¹⁾ God leeren kennen, dat doet men op onderscheiden manier: als Hij wonderen geeft, bergen schudt, boven tabernakelen rookt, in een heiligdom needaalt, door profeten of priesters ambtelijk onderricht laat geven, of nader van zich wil laten hooren. Men kan dan ook de „kennis” weer kwijt raken en verwerpen (Hos. 4:6, Ridderbos). Zij is in specifieke zin opgedragen aan „wachters” (profeten, Jes. 56:10), die evenwel de „kennis” des Heeren kunnen nalaten, als zij n.l. verzuimen daarop te studeeren, zich er mee in te laten in diepgaand onderzoek (Jer. 2:8); de oproep tot hen in hun qualiteit luidde wel: „ken den Heere” (zoals vandaag het formulier der bevestiging van ouderlingen hun voorhoudt dat ze zich moeten o f e n e n in de kennis der geloofsmysteriën), maar dat vermaan klopte zelfs bij hen vaak aan doovmansdeur: hoe dan niet des te vaker bij het volk? En hoezeer was dan een oproep van heilbegeerigen op haar plaats: laat ons wel Jahwe gaan kennen?

Al dien tijd zijn de leeken aangewezen op de menschen van den clericalen stand. Ze moeten naar de ark toe, naar het centrum, naar de metropool, naar „tusschen” of „bij de cherubs”. Ze moeten hun vaste tijden ervoor reserveeren, als b.v. de oproep klinkt in „liederen hammalloth”: komt, gaat met ons en doet als wij, en laat ons Jahwe weer kennen, drinkt uit de revelatiebronnen, ge krijgt niet steeds de kans, die de hoogtijdagen bij de ark u bieden.

Het is blinkend, en mooi — maar het moet w e g. De tijd moet immers komen, waarin de profetie kan opklinken van tusschen de straatkeien, van tusschen de tenten, niet maar alleen van het kerkelijke Lithostrotos. Och, of al Gods volk profeten was! Die „geestelijke stand” moet weg, dat centrum opgeheven worden; men moet een volk van koningen, priesters, profeten zien geboren worden.

Welaan, ook Jeremia weet dáárvan te profeteeren. Is hij niet zelf de man, die heeft gezegd: weest maar getroost, gij leeken-van-vandaag, — de liederen hammalloth, de psalmen van de zoekers naar de metropool, van de verkromde bedevaartgangers, die Jahwe nog t u s s c h e n d e cherubs door t u s s c h e n p e r s o n e n moeten zoeken, die zullen eenmaal overwonnen worden? Ja, Jeremia heeft de armoede gekend van de liederen hammalloth, juist wijl het o p t o e c h t s liederen zijn van menschen die van uit de periferie naar 't centrum, van 't achterland naar de metropool, van de duistere leekenhutten naar de neonlampen in de hallen van het pontificale centrum moeten reizen, een troep amechtige pelgrims, wien het willen leeren kennen van Jahwe z o o ' n m o e i t e k o s t. En omdat Jeremia de liederen hammalloth als op-tochts-liederen („phoitan eis didaskalon”, les gaan halen) wil te boven komen, en niet meer de menschen wil laten afhangen van het geografische hiërarchenplekje van „t u s s c h e n d e cherubim”, daarom profeteerde hij reeds in hoofdstuk 3: stil maar, stil maar, ge behoeft straks niet meer u te vergenoegen met de psalmen der oude bedeeling, der bede-váart: ge behoeft niet altijd de kennis t e g a a n h a l e n „van bij de ark”. Want kijk, wel is „Vrouwe Israël” van Jahwe afgehoereerd (ze is, zegt Jahwe, in Mij verbond niet blijven staan, haar naam is dan ook Afkeurigheid, 3:6, vgl. 31:32), en wel is Juda eveneens van Mij weggegaan, haar naam is dan ook Trouwelooze, 3:7, en wel hebben deze beide huizen, 3:8, vgl. 31:31, Mij verlaten, 31:32, en wel hebben dus die beide zusters om een uitgereikten s c h e i d b r i e f maar zoowat gelachen, 3:8, vgl. 31:32, — máár: er komt weer genade, 3:12, en Jahwe's woonhuis staat straks weer open voor de wederkeerende vrouw; en dan krijgt ze weder herders naar haar hart, en niet meer van die luie lieden, die zelf niet eens Jahwe willen leeren kennen of doen ondervinden, 3:15, vgl. 31:34, en dan —

Wel, dan wordt het alles beter. Dan is het niet meer noodig de kennis te gaan halen van tusschen de cherubim, bij den clericalen stand. En het zal geschieden, als gij u vermeerderd en vruchtbaar wordt in het land (3:16, vgl. 31:27, 28) in die dagen (3:16, vgl. 31:1, 27, 31), dan zal men niet meer spreken over de ark des verbonds (hoort ge den Hebreërbrief al in de verte, ook Hebr. 8?), en zij zal niemand in den zin komen (wie maalt er dan nog om een „centrum”?) en men zal aan haar niet denken (de oude bedeeling immers is dan verouderd, de nieuwe breekt aan, die geen clerus meer kent) en haar niet zoeken (ieder kan het ambt, immers het ambt aller geloovigen bekleeden) en zij zal niet weer gemaakt worden (Gods

¹⁾ Hos. 13:4 (een God behalve Mij leerdet Gij niet kennen, Ridderbos „door openbaringen en wonderen” aan hen bekend gemaakt). Jer. 2:8 (in het hebr.: zij kenden Mij niet, maar door Aalders vertaald: zij wilden Mij niet kennen).

gedane verbondphasen nemen geen keer, 3:16). Dat is, neen, niet volgens een theoloog dien men uitwerpt sedert 1944, doch volgens Aalders: „Heengewezen wordt naar een tijd, waarin men het geheel en al zonder dat heiligste en meest op den voorgrond tredende zinnebeeld van 's Heeren tegenwoordigheid zal kunnen doen..... Hier is niet maar sprake van een tijd, waarin men de ark zal MOETEN missen — dat zou ook geen belofte, maar veelmeer een oordeel zijn — doch hier is sprake van een tijd, waarin men de ark zal KUNNEN missen; men zal het uitnemend buiten de ark kunnen doen”. En een ander, naast hem staande (Ridderbos), meent, dat dit vers (aangaande de overbodig geworden ark) slaat op beide weggevoerde volksdeelen²⁾, en is van oordeel, dat deze arkprofetie de vromen in Juda „komt troosten met de verzekering, dat in den toekomstigen heiligtijd wegens den groteren rijkdom der G o d s o p e n b a r i n g de ark overbodig zal zijn geworden, zoodat niemand haar zal missen..... Zoo wijst onze profetie dus heen naar een hogere, minder aan uiterlijkheden gebonden heilsbedeeling”.³⁾ „Al de lieden van het Godsvolk”, zoo hoort hij Jeremia (in 31:34) verzekeren, „zullen den Heere kennen, vgl. Jes. 54:13” (welke laatste profetie zijns inziens heenwijst naar een betere bedeeling, in beginsel gekomen in de dagen des Nieuwen Verbonds en nog hare volkomen e n v e r w e z e n l i j k i n g w a c h t e n d”.⁴⁾ Zijn broeder opwekken tot het kennen van den Heere is profetentaak, meent hij; welnu: deze taak der profeten zal dan in ieder geval zijn vervallen..... zoodat de volksgenooten geen behoefte meer hebben aan de menscheijke bemiddeling der profeten, veelmeer zelf allen profeten zijn, vgl. Joël 2:28 v.”.⁵⁾ „De Geest wordt dus geschonken aan heel het volk zonder onderscheid van geslacht, leeftijd, of stand”; men gaat overal profeteeren, d.w.z. „profetische uiting” verrichten.⁶⁾ Gelijk trouwens een derde, uit denzelfden kring (Grosheide), verzekert, dat de woorden „op alle vleesch” (uit Joël 2) daar staan in tegenstelling met het particularistische van de oude bedeeling”; het „g a n s c h e m e n s c h e l i j k e g e s l a c h t o n t v a n g t (z.l.) deel aan de uitstorting des Geestes”. „Zoo komen we” — aldus deze derde getuige — „tot deze oplossing, dat God Zijn Geest uitstort over alle menschen, in dien zin, dat allen er deel aan kunnen hebben, maar dat..... de daadwerkelijke vruchten toch weer binnen een beperkten kring openbaar worden, binnen den kring des verbonds, immers binnen den kring van hen, die de beloften ontvangen, maar die overal wordt gevonden. Doch dan ook heel het volk, niet alleen priesters of profeten”. —

De stand is afgeschaft — derhalve.

Welke stand?

De hiërarchenstand. De grondmotieven van den Hebreërbrief zijn hier al blootgelegd. Het apostolaat houdt op.⁷⁾

En dit niet alleen.

Niet slechts de Hebreërbrief komt hier ons naderbij, doch ook dat andere motief van „de zonden niet meer gedenken”, uit onzen context. Levi's verstrooiing, een straf in Gen. 49, is omgekeerd in een zegen in Deut. 33. De verstoring van Silo, waar eerst de ark was neergezet, was straf (Jer. 7:14); zoo ook die van den tempel (7:14), gelijk de onthlooting van de ark door de verhuizing van de volk eveneens als oordeel geldt (Ezechiël 9). Maar wat als oordeel geldt, het MOETEN missen van de ark, dat zal in een zegen worden beróofd van den prikkel: er komt een KUNNEN, een MOGEN, en zóó, onder dit beding, een WILLEN missen van de ark. Men zal ze niet weer maken (Jer. 3:16); een vrijgemaakte kerk wordt niet meer hiërarchisch, zoolang de stem door haar vernomen en gehoorzaamd wordt: hoe wordt gij wederom der dienstbaarheid onderworpen? 't A p o s t o l a a t h o u d t o p; 't a m b t a l l e r g e l o o v i g e n, dat wordt nu uitgelegd.

K. S.

¹⁾ Godswaard der Profeten, III, 268.

²⁾ A. w. 242.

³⁾ K. V. op Jes. s. v. 154.

⁴⁾ Godswaard, 246.

⁵⁾ K. V. Joël 152.

⁷⁾ Grosheide, Komm. Bottenburg, Hand. I, 69, 70: „Er is geen profeet meer noodig, allen zullen deel hebben aan de volle gave des Geestes en de openbaring voor de Kerk is volledig, zoodat zij er bij kan leven. Maar ook hier moet worden bedacht, dat deze dingen niet adequaat kunnen worden beschreven” (70).



KERKELIJK LEVEN

Wat leeft er in de zendingskringen der synodocraten? IX.

We moeten verder. Er zijn ook conclusies genomen ten aanzien van „de verkondiging van het Evangelie op het gebied van de gezondheidszorg”.

Eenvoudige lezers zullen hierbij denken aan wat wel genoemd is: de „medische zending”. Ze hebben daar jaren lang voor geofferd, dubbeltes, kwartjes, en moeten zoo nu en dan eens een plaatje ervan zien, een enkele maal een film. Ze zagen, in hun gespan-